

Tekenen in de Tijd 77

10-16 januari 2021

De bestorming van het Capitool in Washington, afgelopen woensdag, was volgens Erik Borgman een gewelddadige uitbarsting van ongeloof. Hij reflecteert van daaruit over geloof en de manier waarop we dat in het Huis van Dominicus willen belichamen. Redelijk. En met overtuiging.

Regelmatig heb ik verzucht dat ik hoopte dat de aandacht eens ergens anders naar zou uitgaan dan naar corona. Afgelopen week kreeg ik mijn zin op een manier die mij onmiddellijk spijt deed hebben van mijn wens. Niemand met enig gevoel voor de symbolische betekenis ervan kon volgens mij onverschillig blijven voor wat er afgelopen woensdag in Amerika gebeurde. De bestorming van het Capitool in Washington was live op CNN te volgen en ik kon mij er niet goed van losmaken. Hier werd op een schokkende manier ongeloof gedemonstreerd: ongeloof in de democratie als manier om een volk in alle diversiteit vreedzaam bij elkaar te houden. Ongeloof in het belang om vast te houden aan regels en procedures, ook op het moment dat dit je slecht uitkomt. Ongeloof in de goede bedoelingen van politieke tegenstanders. En uiteindelijk: ongeloof in de feiten. Gewelddadig ongeloof.

Ik geloof niet dat we de gebeurtenissen op het conto van een paar Amerikaanse eigenaardigheden kunnen schrijven en vervolgens kunnen denken dat zoiets bij ons niet kan gebeuren. Wie geïnteresseerd is in mijn argumenten hiervoor en waarom aan ons mogelijke antwoord hierop volgens mij een gelovig aspect zit, die kan dat in deze column lezen: <https://www.debezieling.nl/de-bestorming-van-het-capitool-pandemie-van-de-onverschilligheid/>. Maar ik zag het probleem in het klein terug in de winkelier die afgelopen week op het journaal verklaarde dat als de *lockdown* na 19 januari verlengd zou worden, hij zijn kledingzaak toch zou openen. Het water stond hem financieel aan de lippen en omdat al zijn geld in zijn voorraad zat die hij maar niet verkocht kreeg, kon hij een eventuele boete toch niet betalen. Behalve door de gedachte dat je winkel openen in een verder uitgestorven winkelgebied weinig soelaas zal bieden, werd ik getroffen door de eenzaamheid van deze man. Met alle regelingen voor financiële steun die er voor ondernemers zijn, voelt hij zich niet werkelijk gesteund en staat hij voor zijn gevoel alleen voor zijn problemen. Anderen zullen hem niet redden, dus zal hij zichzelf moeten redden. Hij was niet langer bereid bij te dragen aan het redden van anderen ten koste van zichzelf. Want daar dient de *lockdown* toch uiteindelijk voor: om elkaar zoveel als in ons vermogen ligt van het doodsgevaar te redden. Dit gemeenschappelijk belang, dat niet is terug te voeren tot het eigenbelang, leek deze winkelier letterlijk niet meer te zien. Hij zag alleen nog de dreigende ondergang van zijn zaak.

Deze zondag vierden wij in de kerk het feest van de doop van Jezus in de Jordaan. Dat de *livestream* van de viering met diaken Lex Jansen als voorganger uitgerekend op deze zondag vanwege technische problemen stokte, is haast symbolisch. Want dit feest thematiseert iets dat we lijken te missen in onze seculiere cultuur van het moment. Het evangelie van Marcus vertelt niet alleen dat Jezus zich door Johannes de Doper in de Jordaan laat dopen. Het maakt daar duidelijk dat Johannes vooral zegt dat heel veel dingen anders moeten dan ze nu gaan: Johannes 'verkondigde een doop van bekering tot vergeving van zonden' (Marcus 1,4). Daartegenover wordt Jezus gepresenteerd als iemand die doopt 'met heilige Geest' (vers 9), als degene die het 'nooit meer zo' invult met: 'maar voortaan zo'. Dankzij hem staan we niet

langer buiten de situatie die Jezus in het Marcusevangelie aanduidt met 'het koninkrijk van God'. Dat koninkrijk is 'ophanden' (vers 15), bezig aan te breken.

Dat wat moet gebeuren op het punt staat inderdaad te gebeuren en dat er van ons niet gevraagd wordt om dat voor elkaar te krijgen, maar om daaraan mee te werken: dat maakt onze cultuur vrijwel onmogelijk om te geloven. Dus zijn we bang als we niet weten wat we moeten doen om de toekomst te bewerken die we willen, bang dat het mislukt als wij het wel weten, bang dat anderen het beter weten en hun zin weten door te zetten en wij dan het nakijken hebben. Tegelijkertijd zijn we doodongelukkig dat wij zo eenzaam zijn en het allemaal alleen moeten doen. Maar erop vertrouwen dat iemand anders het voor ons kan doen: ja zeg, we zijn toch niet gek!

Ik bedoel hier niet te zeggen dat wie zich in Jezus' armen werpt, geen problemen meer heeft. Als dominicaan ben ik ervan overtuigd dat het vertrouwen op Gods genade geen blinde sprong is, maar bij uitstek redelijk. Het is redelijk andere mensen eerder te vertrouwen dan te wantrouwen, want je kunt helemaal niet zonder wat ze je bieden. Het is redelijk de wereld eerder te vertrouwen dan te wantrouwen, want alles wat we nodig hebben om te bestaan is er zomaar, zonder dat we daar zelf ook maar enige hand in hadden. Het is redelijk om te denken dat iemand met wie ik het niet eens ben mij iets te vertellen kan hebben, want hoe vaak hebben we – heb ik in ieder geval – niet iets belangrijks geleerd dankzij wat iemand anders zei of schreef. Het is redelijk om te denken dat dergelijke tegenspraak in komende gesprekken opnieuw op mij wacht, dat de gaven die wij nodig hebben om nieuwe dingen te doen, klaarliggen om ontvangen te worden, dat anderen even graag met mij zullen blijken te willen samenwerken als ik met hen wanneer ik mijn verlangen laat blijken. Daarom is het redelijk – niet bewijsbaar, maar redelijk – om in een God te geloven die niets liever doet dan geven en die, zoals de Bijbel zegt, liefde is (1 Johannes 4,8 en 19). Niet *lief* is, *liefde* is. Niet wel eens iets geeft als Hij er zin in heeft, maar Gever en Gave is. En dat is wat christenen geloven dat Jezus duidelijk heeft gemaakt.

In ieder geval hopen wij dat het Huis van Dominicus een plaats is die spreekt van deze God. Ook als we het zelf even niet weten of we het wel echt geloven, hopen we te blijven doen wat we zouden doen als we het wel zouden geloven. En zo elkaar, en hopelijk ook anderen, te bemoedigen in het geloof.

Nu de regering bekend heeft gemaakt dat de *lockdown* na 19 januari nog eens met drie weken wordt verlengd, voel ik die winkelier van het journaal ook in mij opstaan. Niet zozeer in de vorm van 'ook al mag het niet, ik doe het toch', maar eerder als 'wat zouden we ook nog'. Tot iemand voorstelt om juist nú dit of dat te gaan doen, omdat het betekenisvol en belangrijk is. Dan ben ik blij dat ik mijn halve idee erbij kan leggen en ontstaat opnieuw geloof in die betekenis en dat belang. Wie in deze dynamiek mee wil doen, melde zich: info@huisvandominicus.nl. U kunt zelfs geld storten als u dat wilt: de bankrekeningen staan op onze site. Garanderen kunnen we niets, maar er zullen zeker ideeën komen om het geld goed te besteden.

Erik Borgman, lekendominicaan
voorzitter van de programmaraad van het Huis van Dominicus